

9. august 2013

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 innersuussutigalugu apeqquteqaat allaavigalugu Inatsisartuni oqallisissiamik siunnersuut imaattoq saqqummiuppara:

Qaasuitsup kommuniata angivallaarnerata malitsigisaanik innuttaasunik sullissinerup pitsaavallaarunaarsimanagera pillugu aaqqiissutaasinnaasunik ujartuinissaq innuttaasullu oqartussaaqataanerisa nukittorsarnissaat siunertaralugu oqallinnissamik siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq Jens Immanuelson, Siumut)

Tungavilersuut:

Kommunerujussuit pilersinneqarmata isumalluarpuqut ilaatigut sullinneqarnerup pitsangoriarnissaa, innuttaasut akuunerulernissaat oqartussaaqataanerull nukittorsarnissaa pilersitsinermi siunertaammata.

Nunarsuarmi kommunit annersaata illoqarfiini nunaqarfiinilu inukinnerusuni innuttaasut oqartussaaqataanerisa nukillaartitaalluinnartinnagit aaqqiissuteqarnissaaq anguniarlugu Inatsisartut aaqqiinnissamut tungavissarsioqataanissaat pisariaqartutut isigigakku apeqquteqaat aallaavigalungu oqallinnissamik siunnersuuteqarpunga.

Tamatta nalungisatsinnik kommunit kattussuunissaat kommunit peqatigalungit ingerlanneqarpoq naggataatigullu Inatsisartunit kommunit qanoq aggorneqassanersut aalajagersarneqarluni. Nunarsuarmi kommuunit annersaat kingusinnerusukku Qaasuitsup Kommunianik atserneqartoq isumaqarlunarpunga angivallaartoq pissutillu ajorsilluinnartinnagit aaqqiisoqartariaqarluni.

2009-miit ikaarsaariarnermi illoqarfinni nunaqarfinnilu mikinnerusuni ajorsiartruutit innuttaasut qinikkallu ataasiakkaat siusissukkullu takusinnaasimavaat, ullumikkutullu Qaasuitsup Kommunia isikkoqaannassappat ineriartornerup unittoorneranik kinguneqassasoq.

Ajornartorsiutaalersimasut aaqqiiviginiarlugit qinikkat kommunimi sipaarniarnerujussuit ingerlattarsimavaat, pissutsillu aaqqikkasuiniarlugit sipaarutissanik sulil allanik ujartuisoqaleraraaq. Nangiinnarlugu maanna qinikkat kommunalbestyrelsemi qinigaaffimmi nutaami kingumut tamanna suliaasarilerpaat, tamatumuuna sulisorpassuarnik soraarsitsinissaq siunniunneqarluni.

Qaasuitsup Kommuniata pilersinneqarnerani inoqarfiit assigiiginnerat nukittoqutigalugu ineriartortitsinermi iluaqutitut atorneqarsinnaasooq suliniarnermi qitiusussatut siunniunneqarsimagaluarpooq.

Kommuunerujussuup ajorsiarturnera allannguinnikkut unitsinneqanngippat innuttaasut kommuneqarfiup iluani oqimaatigigiissumik inissisimalernaviannngillat. Tamanna qinikkatut soorumami isiginnaarusaaginnarneqarsinnaanngimmat oqallisigineqartariaqalerpoq pimoorussamillu aaqqiisoqartariaqarluni, pissutsillu ajorsilluinnartinnagit iliuuseqartoqartariaqarneranik isumaqarama matumuuna ilungersortumik paaseqquvunga.

Ikaarsaariarfiusumi innuttaasut kommunip angivallaarnera pillungu tusarniarneqarsimapput ataatsimiititsisarnerit aqqutigalugit, kommunilu angivallaarnerarlugu erssarissumik innuttaasut tusarniaasarnerni isummernerat paatsuugassaangilaq, taamaattorli kommunalbestyrelse aalajangiisussaalluni.

Aalajangiisussat marlunnut aveqqapput, akerliusut isumaqataasullu arlaanaaluuniit amerlanerussuteqaratik naak innuttaasut tusarniaanermi erssarissumik isummeraluartut. Aamma uparuagassaavoq innuttaasut ataatsimiititsisarnerit aqqutigalugit tusarniarneqarnerini isummernerit tungavigalugit kommunalbestyrelse soorunami tamakkiisumik tungavissamik pissarsisinnaangimmat. Taamaattumik innuttaasut Qaasuitsup Kommuniata angivallaarneranik isumaat pillugu, oqartussaaqataanerat aallaavigalugu, tusarniaasoqassappat innuttaasunik taasititsinikkut aperisariaqarput.

Kommunit killiffii pillugit Inatsisartut Naalakkersuisut kommunalbestyrelsillu oqallittarneri aallaavigalugit Qaasuitsup kommuniata angivallaarnera pillugu kommunalbestyrelsip qulaaniit aalajangersaasoqarsinnaangitsoq oqariutuutigisarpaa aamma tamanna ilumoorpoq. Kisianni soq pissutsit ajorsiaruinnartut isigalugit qanoq iliuseqartoqassanngila neriutuigiinnarlugulu pissutsit ullut arlaanni aaqikkumaartut.

Isumaqartarpunga, naak kommunini atorfilittat pissutsit aqqinniarlugit ilungersoraluartut ilaatigut ineriartornermi kinguussaasimasut, nukippassuit atorlugit suliat aningaasalersornissaat aatsaat tikinneqartariqalertarmata, inatsisitigut piumasaqaatit malillugit, tamakkulu ullumikkumut malinnaatinneqarsimasussaagaluarput, allatut oqaatigalugu sipaarniarusaarnek atorneqarpoq aali 2000-ikkunni inuusugut, pissutsimmi suut tamarmik malinnaasariaqaraluarput.

Isumaqatigiissutigisinnaagutsigu pissutsit isigisavut tungavigalugit aalajangiinissaq sapiissuseqarfigisariaqarparput innuttaasut atugaasa ajorsiarornerat unitsikkumallugu, tamatumami kingunerisa ilagissavaat naggataani inuiaqatigiit sinnerisa aamma nammaqataatinneqalernissaat assigiinnigitsutigut.

Maannamut inoqafiit mikinerusut allaffissornikkut sulisui ikiliartuinnarput sullissineq qitiusumut Inissikkiartuinnarneqarmat, allaammi sulisut aperineqartarput qitiusumut nuukkusunniginersut atorfigisaat atorunnaarsillugit qitiusumi suliarineqalissammata, nuukkusungikkaangatalu soraarsinneqartarlutik. Aatsaallimi oqartariaq sakkukitsumik oqaatigalungu G-60 nutartigaq inerlanneqarpoq.

Kommunerujussuit pilersinneqarneranni siunertat ilagaat innuttaasut sullinneqarnerminni saaffissaasa eqaatsumik aqqissuunnissaat. Kommunit kattussuunneqarnerisa aamma siunertaraa Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfiisa ilaannik kommunit tigusiartuaarnissaat, kisianni kigaapallaamik suliassa qarfinnik nuussuineq ingerlavoq.

Kommunerujussuannigortitsineri siunertaasoq anguneqassappat kommunit suliassa qarfi pisariaqartitat piffinni atorneqareersuni ingerlanneqarsinnaagaluarput, tamannali anguneqarsinnaangilaq qitiusumut nuussuineq politikkikkut nipaqqangitsumik ingerlanneqartillugu, taamaattumik Qaasuitsup Kommunua marlungorlungu avinneqarsinnaanera piffissami qanittumi suliarisariaqartoq isumaqarpunga.

Qaasuitsup kommunia 17.200-missaani innuttaqarpoq, illoqarfiit arfineq pingasuupput nunaqarfiillu 32-iullutik. Taassumaannaalluuniit takutippaa angivallaartoq kommuuninut allanut naleqqersuullungu.

Kommune Kujalleq qiviraanni 8.000-it missaani innuttaqarpoq. Assigiikannersumik pissagaanni Kommune Kujallermi innuttaasut amerlassusaannut assingusumik Qaasuitsup Kommunia avinneqartariaqarpoq marlunngorlugu, nunatsinni kommunini innuttaasut amerlassutsimikkut inissisimanissaat assigiikannersumik inissikkumallugit.

Apeqquteqaat aallaavigalungu oqallisissiaq manna aallarnerfigalugu innuttaasut amerlassusaat aallaavigalugu Qaasuitsup Kommunia kommuninut marlunnut avinneqassappat periarfissanut marlunnut assersuusiortoqarsinnaavoq:

Ukua illoqarfiit kommunimi ataatsimi inissisimasinnaapput: Aasiaat, Uumannaq, Upernavik Qaanaaq, taakkunanilu nunaqarfiit. Aamma imatut inissiisoqarsinnaavoq: Ilulissat, Uummannaq, Upernavik, Qaanaaq, taakkunanilu nunaqarfiit. Kommuni ataaseq 8000-it qulaallugit innuttaqalersinneqarsinnaavoq. Malugeqqussavara matumani kommunimi ataatsimi 8000-it ataallugit innuttaqarnissaa aalajangissagaanni periarfissaassammat aamma tamanna.

Uannut innuttaasunullu pigaarneruvoq kommunimi ineriartorneq, innuttaasut tikillugit, tassa kommunerujussuannortitsinerup siunertaa malillugu ilusilimmik pitsaasumik kinguneqartussamik aalajangiinissaa, apeqqutaanani illoqarfiit sorliit qanoq agguataarneqarnersut.

Qaasuitsup Kommuniani pissutsit pitsaasuussasut qinikkat innuttaasullu kissaatigaat, uangalu tamatumunnga akisussaaqataasutut aaqqiissuteqaqataasussatullu misigisimavunga. Inatsisartutut aamma akisussaafeqarpunga innuttaasut oqariartuutaat sorsuutigissallugit, taamaattumik apeqquteqaat aallaavialugu oqallisissiaq manna saqqummiupara Qaasuitsup Kommuniata innuttaasa amerlanerpaartaasa tusarniarneqarnermini oqariartornerat aallaavigalugu.

Qanortoq oqallilluarisa.